

POSTANOWIENIE

Dnia 14 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 sierpnia 2024 r.

wniosku obrońcy skazanego **R. S.**

o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,

na podstawie art. 41 § 1 i art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Stankiewicza
od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt IV KK 422/22.**

UZASADNIENIE

W dniu 23 września 2022 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła wniesiona przez obrońcę skazanego R. S. kasacja od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3 marca 2022 r., sygn. akt II AKa 37/21, w części utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 20 maja 2019 r., sygn. akt XXI K 109/15.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt IV KK 162/22 i zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 29 września 2022 r. przydzielona sędziemu SN Andrzejowi Siuchnińskiemu, a następnie - wobec przejścia tego sędziego w stan spoczynku - na podstawie zarządzenia z dnia 30 listopada 2023 r. została włączona do referatu sędziego SN Małgorzaty Bednarek. Po przesłaniu stronom zawiadomienia o składzie rozpoznającym

sprawę obrońca złożył wniosek o zbadanie w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego oraz o wyłączenie sędziego SN Małgorzaty Bednarek od udziału w sprawie. Przed wydaniem orzeczenia w tym przedmiocie, w związku z aktualizacją listy sędziów orzekających w Izbie Karnej Sądu Najwyższego i potrzebą utworzenia referatu dla sędziego skierowanego do tej Izby po powołaniu go stanowisko sędziego Sądu Najwyższego zarządzaniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 24 września 2023 r. sprawa została przydzielona sędziemu SN Stanisławowi Stankiewiczowi.

Pismem z dnia 4 lipca 2024 r. obrońca skazanego wystąpił, powołując jako podstawę art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 k.p.k., z wnioskiem o wyłączenie sędziego SN Stanisława Stankiewicza od rozpoznania sprawy R. S. sygn. akt IV KK 422/22. Uzasadniając wniosek podniósł, że „Sędzia Sądu Najwyższego Stanisław Stankiewicz został powołany na swój urząd w wyniku wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018, poz. 3). Tożsame uchybienia w procedurze nominacyjnej będą podlegały badaniu przy rozpoznaniu wniesionej w sprawie kasacji albowiem członkiem składu orzekającego w drugiej instancji w sprawie oskarżonego R. S. (sygn. akt II AKa 37/21) był sędzia Sądu Apelacyjnego w Katowicach W.P., powołany na skutek wniosku Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym w tym samym wadliwym trybie – uchwałą Krajowej Rady Sądownictwa Nr 625/2018 z dnia 11.12.2018 r. Branie udziału w rozpoznaniu sprawy przez SSN Stanisława Stankiewicza byłoby zatem orzekaniem we własnej sprawie”. Autor wniosku nawiązał także do uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, jak też do uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Jednocześnie złożył pismo określone jako „Wniosek o rozpoznanie kasacji z urzędu istnienia bezwzględneho powodu odwoławczego z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”, w którym wywodził, że orzekanie w sprawie sędziego W.P. skutkowało zaistnieniem tego uchybienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie. Chociaż w kasacji obrońca skazanego nie podniósł zarzutu zaistnienia uchybienia wymienionego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. k.p.k., to jednak uczynił to na dalszym etapie postępowania kasacyjnego i w tej kwestii, wobec treści art. 536 k.p.k., Sąd Najwyższy będzie musiał zająć stanowisko. Pogląd, że branie udziału sędziego S. Stankiewicza w rozpoznaniu sprawy R. S. byłoby orzekaniem „we własnej sprawie” wydaje się zbyt daleko idący, zresztą tej sytuacji dotyczy art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., który we wniosku nie został powołany. Tym niemniej trzeba zgodzić się z autorem wniosku, że nie jest pożądane, by osoba powołana do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw orzekała w sprawie, w której przedmiotem rozstrzygnięcia ma być m.in. kwestia, czy i jakie konsekwencje procesowe powoduje udział w składzie orzekającym sądu powszechnego (tu konkretnie Sądu Apelacyjnego w Katowicach) sędziego powołanego do pełnienia urzędu także na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Skoro sędzia S. Stankiewicz ubiegając się o urząd sędziego Sądu Najwyższego poddał się procedurze nominacyjnej z udziałem tak ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa, co sugeruje, że procedurę tę uznał prawidłową, to zasadna jest obawa wnioskodawców, że jego zdolność do zajęcia obiektywnego stanowiska odnośnie zaistnienia na szczeblu Sądu Apelacyjnego w Katowicach sygnalizowanego uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. jest ograniczona, a nawet że stanowisko to jest z góry przesądzone. Należy przypomnieć, że z uwagi na konieczność zapewnienia obiektywizmu sądu w pkt 6 uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, stwierdzono, iż środek odwoławczy zawierający zarzuty dotyczące uchybienia w procedurze powołania sędziego, nie może być rozpoznany przez sąd, w skład którego wchodzi osoba powołana w takiej samej procedurze. Wypada uznać, że odnosi się to również do składu Sądu Najwyższego mającego rozpoznać kasację, w której treści, względnie w drodze uzupełniającej sygnalizacji, podniesiono zaistnienie uchybienia mającego źródło w procedurze powołania sędziego. Także w szeregu innych orzeczeniach

Sąd Najwyższy zajmował w tej kwestii jednoznaczne stanowisko (zob. np. postanowienia: z dnia 16 marca 2023 r., IV KK 159/22; z dnia 11 października 2023 r., II KK 393/23; z dnia 20 grudnia 2023 r., II KK 4/22). Należy również mieć na uwadze że w pkt 1. uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. stwierdzono, iż „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3)”. Zatem zasługuje na wsparcie inicjatywa obrońcy skazanego, gdy zabiega on również o takie ukształtowanie składu Sądu orzekającego odnośnie do kasacji, by nie nasuwał on zastrzeżeń. W tym względzie Sąd Najwyższy niejednokrotnie wskazywał, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (zob. np. postanowienia: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 11 października 2023 r., II KK 393/23 i in.).

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[PGW]

[ms]

